

PORADNIK: PRZERWA i ODROCZENIE WYKONANIA KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI ZE WZGLĘDÓW ZDROWOTNYCH

PRZERWA W WYKONANIU KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI ZE WZGLĘDÓW ZDROWOTNYCH

Kiedy sąd może udzielić przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności?

„(...) Postanowienie w przedmiocie udzielenia przerwy [ze względów zdrowotnych] może być wydane tylko wobec osoby, która rozpoczęła już odbywanie kary pozbawienia wolności, bez względu na to, czy w chwili orzekania w tym przedmiocie przebywa w zakładzie karnym, czy też na wolności (...)” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

PRZERWA OBLIGATORYJNA

Z jakich powodów sąd penitencjarny udziela przerwy w wykonaniu kary ?

Sąd penitencjarny udziela przerwy w wykonaniu kary w wypadku:

- choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby, która uniemożliwia wykonywanie tej kary.

Ciężka choroba, uniemożliwiająca wykonywanie kary, jest takim stanem skazanego, w którym umieszczenie go w zakładzie karnym może:

- zagrażać życiu lub spowodować dla jego zdrowia poważne niebezpieczeństwo.

*podstawa prawna: art. 150, 153 k.k.w.

Komentarz oraz orzecznictwo:

Analizując powyższy przepis należy mieć na uwadze „(...) nie czas trwania choroby, ale ostrość przebiegu procesów patologicznych, prowadzących do poważnych zmian czynnościowych i organicznych ustroju (...)”. (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

„(...) Chodzi zatem o taki stan, w którym następuje poważne zaburzenie podstawowych czynności układów narządów (ośrodkowego układu nerwowego, układu oddechowego lub układu krążenia), z którego powodu w każdej chwili można spodziewać się zahamowania lub ustania czynności tych narządów, a zatem zgonu (...)”. (wyroki SN: z dnia 30.08.1976r., II KR 167/76 i z dnia 15.09.1983r., II KR 191/83)

„(...) Charakter choroby lub rozmiar doznanego uszkodzenia ciała są tego rodzaju, że - z uwagi na brak odpowiedniej interwencji medycznej w warunkach pozbawienia wolności lub co najmniej znacznego utrudnienia w aplikowaniu zaleconego sposobu leczenia - osiągnięcie rezultatów zapewniających uniknięcia zagrożenia życia lub spowodowania dla zdrowia skazanego poważnego niebezpieczeństwa nie jest możliwe (...)”. (postanowienie SN z 21.02.1995r., WZ 35/95)

„(...) Kalectwo, nie będąc chorobą, nie stanowi zatem podstawy ... (do udzielenia przerwy w wykonaniu)... kary pozbawienia wolności na podstawie tego artykułu (...)”. (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

„(...) W przypadku lekkich anomalii psychicznych nie ma przeszkód, aby sprawca odbywał wymierzoną mu karę pozbawienia wolności (...)”. (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

PRZERWA FAKULTATYWNA

Z jakich powodów sąd penitencjarny może udzielić przerwy w wykonaniu kary ze względów zdrowotnych?

Sąd penitencjarny może udzielić przerwy, jeżeli przemawiają za tym ważne względy zdrowotne.

*podstawa prawna: art. 151 i 153 § 2 k.k.w.

Komentarz oraz orzecznictwo:

„(...) Za ważne względy zdrowotne uznać można zaistnienie tylko takiej jednostki chorobowej (czy ogólnego stanu zdrowia skazanego), co do których - na podstawie wiedzy medycznej- brak jest przesłanek do podjęcia pomyślnych rokowań leczenia w warunkach więziennych (...)” (postanowienie SA w Łodzi z 12.01.1999r., II AKZ 1209/98)

Który sąd udziela przerwy w wykonywaniu kary? (właściwość sądu)

Przerwy udziela sąd okręgowy. Wniosek należy złożyć do wydziału penitencjarnego sądu okręgowego według właściwości miejscowej - tj. w okręgu sądu, w którym położony jest zakład karny.

Sądem penitencjarnym właściwym miejscowo do udzielania dalszych przerw jest sąd, który udzielił pierwszej przerwy.

*podstawa prawna: art. 3, art. 153 § 2 k.k.w.

Ile razy można ubiegać się o przerwę w wykonywaniu kary?

Przerwa może być udzielona kilkakrotnie, jednakże łączny okres przerwy nie może przekroczyć roku, chyba że chodzi o :

- kobietę ciężarną lub w okresie 3 lat po urodzeniu dziecka i sprawowania nad nim opieki.

*podstawa prawna: art. 153 § 2 k.k.w

Komentarz oraz orzecznictwo:

Przerwa w „(...) wykonaniu kary kobiecie ciężarnej i w okresie 3 lat po urodzeniu dziecka może nastąpić również (...) po wykorzystaniu przez skazaną rocznego okresu przerwy w wykonaniu kary, uzasadnionej [innymi] przesłankami [ważne względy zdrowotne, rodzinne lub osobiste] (...)” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

„(...) Jeżeli po wykorzystaniu tego [maks. trzyletniego] okresu lub w trakcie korzystania z przerwy w wykonaniu kary, skazana ponownie nabędzie status „kobiety ciężarnej”(…) zaistnieją podstawy do przerwy w wykonaniu kary z tego powodu na kolejny [maks. trzyletni] okres(...)” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

Kiedy sąd nie może udzielić przerwy w karze?

Nie można udzielić przerwy:

- przed upływem roku od dnia ukończenia poprzedniej przerwy i powrotu po niej do zakładu karnego.

Ograniczenie to nie ma zastosowania w wypadku:

- choroby psychicznej,
- innej ciężkiej choroby skazanego,
- innego wypadku losowego.

*podstawa prawna: art. 153 § 3 k.k.w.

Komentarz oraz orzecznictwo:

„(...) Wypadek losowy (...) to zdarzenie nagłe o charakterze wyjątkowym, które dotknęło skazanego lub jego najbliższych (śmierć, pożar, powódź lub inna klęska żywiołowa). Nie można za taki wypadek uznać urodzenia dziecka, ślubu najbliższego członka rodziny nasilenia prac polowych, klęski urodzaju itp. (...)” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

Do czego sąd może zobowiązać skazanego?

Sąd może zobowiązać skazanego do:

- utrzymywania w okresie przerwy kontaktu z sądowym kuratorem zawodowym w miejscu pobytu,
- niezmienniania bez jego zgody miejsca pobytu,
- podjęcia starań o znalezienie pracy zarobkowej,
- meldowania się we wskazanej jednostce policji.

*podstawa prawna: art. 153 § 4 k.k.w.

Wykonalność postanowienia o udzieleniu przerwy

Postanowienie o udzieleniu przerwy w wykonywaniu kary staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia.

podstawa prawna: art. 9 § 2 k.k.w.

Jednakże, na mocy art. 154 § 1, postanowienie o udzieleniu przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności podlega bezzwłocznemu wykonaniu (z chwilą wydania) jeżeli:

- zostało wydane na wniosek prokuratora albo: prokurator oświadczył, że nie sprzeciwia się udzieleniu przerwy.

Ponadto, przepis określa 14 - dniowy termin na rozpoznanie zażalenia wniesionego przez prokuratora (termin instrukcyjny, jego przekroczenie nie pociąga za sobą żadnych skutków procesowych).

*podstawa prawna: art. 154 § 1 i 2 k.k.w.

Możliwość warunkowego zwolnienia skazanego z odbycia reszty kary w następstwie przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności:

Sąd penitencjarny może warunkowo zwolnić skazanego z odbycia reszty kary, jeżeli spełnione są łącznie cztery przesłanki:

- przerwa w wykonaniu kary pozbawienia wolności trwała co najmniej jeden rok,

- spełnione zostały materialne przesłanki z art. 77 k.k. (postawa, właściwości i warunki osobiste, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa, okoliczności jego popełnienia oraz zachowanie po popełnieniu przestępstwa i w czasie odbywania kary uzasadniają przekonanie, iż skazany po zwolnieniu będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa.)
  - kara pozbawienia wolności została orzeczona na okres do 3 lat.
  - skazany odbył co najmniej 6 miesięcy kary (jednak skazanego w warunkach recydywy [art. 64§ 1] można warunkowo zwolnić po odbyciu dwóch trzecich kary, a skazanego w warunkach multirecydywy [art. 64 § 2] po odbyciu trzech czwartych kary; w tych dwóch sytuacjach warunkowe zwolnienie nie może nastąpić wcześniej niż po roku odbywania kary pozbawienia wolności)
- *podstawa prawna: art. 155 § 1 i 2 k.k.w.; art. 64, art. 77, art. 78, art. 79 k.k.

Kiedy sąd może odwołać przerwę w wykonaniu kary pozbawienia wolności?

Sąd penitencjarny, który udzielił przerwy, może ją odwołać, w przypadku:

- ustania przyczyny, dla której przerwa została udzielona, przed upływem okresu przerwy
- niekorzystania przez skazanego z przerwy w celu, w jakim została udzielona (cel powinien wynikać z treści uzasadnienia postanowienia sądu), albo
- rażącego naruszania porządku prawnego w okresie przerwy .
- Ponadto, odwołanie przerwy może nastąpić, gdy skazany nie wykonuje obowiązków określonych w art. 153 § 4 (utrzymywanie w okresie tej przerwy kontaktu z sądowym kuratorem zawodowym w miejscu pobytu, niezmiennie bez jego zgody miejsca pobytu, podjęcie starań o znalezienie pracy zarobkowej lub meldowanie się we wskazanej jednostce Policji).
- Jeżeli w czasie przerwy w odbywaniu kary skazany popełnił przestępstwo, w związku z którym zostało zastosowane tymczasowe aresztowanie, kara pozbawienia wolności, której odbywanie zostało przerwane, podlega wykonaniu z mocy prawa.

*podstawa prawna: art. 156 k.k.w.

Komentarz:

W przypadku odwołania przerwy z powodu rażącego naruszania porządku prawnego

„(...) chodzi tu o takie naruszenie porządku prawnego, które cechuje uporczywość, duże nasilenie złej woli (...)”
(Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

Wzór wniosku o udzielenie przerwy w wykonaniu kary: Załącznik nr 1 zamieszczony na końcu poradnika.

Odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności ze względów zdrowotnych

Kiedy sąd orzeka o odroczeniu wykonania kary pozbawienia wolności?

„(...) O odroczeniu wykonania kary pozbawienia wolności [ze względów zdrowotnych] sąd orzeka, gdy skazany nie rozpoczął jeszcze odbywania tej kary, a więc przed jego przyjęciem do zakładu karnego (...).” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski).

„(...) Jeśli zatem skazany złoży wniosek o odroczenie wykonania kary, będąc jeszcze na wolności, a przed rozpoznaniem tego wniosku zostanie przyjęty do zakładu karnego, wniosek należy przekazać właściwemu sądowi penitencjarnemu, jako wniosek o udzieleniu przerwy w wykonaniu kary (...).” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

OBLIGATORYJNE ODROCZENIE

W jakich sytuacjach sąd penitencjarny odracza wykonanie kary pozbawienia wolności ze względów zdrowotnych?

Sąd penitencjarny odracza wykonanie kary pozbawienia wolności w wypadku:

- choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby uniemożliwiającej wykonywanie tej kary.

Za ciężką chorobą, uniemożliwiającą wykonanie kary uznaje się taki stan skazanego, w którym umieszczenie go w zakładzie karnym może:

- zagrażać życiu lub spowodować dla jego zdrowia poważne niebezpieczeństwo.

*podstawa prawna: art. 150 k.k.w.

Komentarz oraz orzecznictwo:

Analizując powyższy przepis należy mieć na uwadze, „(...) Nie czas trwania choroby, ale ostrość przebiegu procesów patologicznych, prowadzących do poważnych zmian czynnościowych i organicznych ustroju (...)” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

„(...) Chodzi zatem o taki stan, w którym następuje poważne zaburzenie podstawowych czynności układów narządów (ośrodkowego układu nerwowego, układu oddechowego lub układu krążenia), z którego powodu w każdej chwili można spodziewać się zahamowania lub ustania czynności tych narządów, a zatem zgonu (...)” (wyroki SN: z dnia 30.08.1976r., II KR 167/76 i z dnia 15.09.1983r., II KR 191/83)

„(...) Charakter choroby lub rozmiar dozanego uszkodzenia ciała są tego rodzaju, że - z uwagi na brak odpowiedniej interwencji medycznej w warunkach pozbawienia wolności lub co najmniej znacznego utrudnienia w aplikowaniu zaleconego sposobu leczenia - osiągnięcie rezultatów zapewniających uniknięcia zagrożenia życia lub spowodowania dla zdrowia skazanego poważnego niebezpieczeństwa nie jest możliwe (...)” (postanowienie SN z 21.02.1995r., WZ 35/95)

„(...) W przypadku lekkich anomalii psychicznych nie ma przeszkód, aby sprawca odbywał wymierzoną mu karę pozbawienia wolności (...).” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

Odroczenie trwa do czasu ustania przeszkody. Należy to „(...) utożsamiać nie z wyzdrowieniem (ustaniem choroby), ale ze złagodzeniem ostrości jej objawów i przebiegu, do stanu, który nie uzasadnia już uznawania tej choroby za ciężką (...)”

„(...) Sąd powinien wskazać termin, do którego to odroczenie następuje (...) Jeżeli po upływie okresu odroczenia (...) kolejne orzeczenie lekarskie nadal będzie stwierdzało istnienie u skazanego ciężkiej choroby uniemożliwiającej wykonanie kary, nastąpi odroczenie jej wykonania na dalszy, określony okres lub zawieszenie postępowania wykonawczego (...)” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

FAKULTATYWNE ODROCZENIE

Kiedy sąd może odroczyć wykonanie kary pozbawienia wolności?

Sąd może odroczyć wykonanie kary pozbawienia wolności, jeżeli natychmiastowe wykonanie kary pociągnęłoby dla skazanego zbyt ciężkie skutki.

Na jaki czas sąd może odroczyć wykonanie kary pozbawienia wolności?

Sąd może odroczyć wykonanie kary pozbawienia wolności na okres do 6 miesięcy. Odroczenie to może być udzielone kilkakrotnie, jednakże łączny okres odroczenia nie może przekroczyć roku.

*podstawa prawna: art. 151 k.k.w.

Komentarz oraz orzecznictwo:

„(...)W piśmiennictwie (...) wśród okoliczności, które pociągnęłyby ‘zbyt ciężkie skutki dla skazanego’ wymienia się m. in. (...) zakończenie kuracji leczniczej; (...) chorobę skazanego, inną niż określona w art. 150 k.k.w.(...)” Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski

„(...) Okres odroczenia biegnie od dnia wydania postanowienia w tym przedmiocie, nie zaś od chwili jego uprawomocnienia się (...).”(Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

WARUNKOWE ZAWIESZENIE WYKONANIA KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI W NASTĘPSTWIE ODROCZENIA WYKONANIA KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI

Kiedy jest możliwe warunkowe zawieszenie wykonania kary w postępowaniu wykonawczym?

Sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności w przypadku spełnienia dwóch wymagań, tj.:

- orzeczenia kary pozbawienia wolności nie przekraczającej 2 lat,
- odroczenia wykonania kary przez okres co najmniej jednego roku.

Spełnienie powyższych przesłanek z art. 152 k.k.w. daje sądowi możliwość warunkowego zawieszenia wykonania tej kary na zasadach określonych w art. 69-75 k.k.. Z tego względu sąd orzeka warunkowe zawieszenie wykonania kary jeżeli jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa.

Zawieszając warunkowo wykonanie kary sąd bierze pod uwagę przede wszystkim postawę sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste, sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstwa.

Sąd nie stosuje warunkowego zawieszenia wykonania kary do sprawcy określonego w art. 64 § 2 (multirecydywa), chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.

W przypadku sprawcy występku o charakterze chuligańskim sąd stosuje warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach.

Sąd stosuje warunkowe zawieszenie wykonania kary na okres próby.

- Zawieszając wykonanie kary pozbawienia wolności, sąd może orzec grzywnę, nałożyć na skazanego obowiązki określone w art. 72 k.k. oraz oddać skazanego pod dozór.

Sąd może zarządzić wykonanie kary, jeżeli spełnione zostaną okoliczności art. 75 k.k. a więc:

- skazany w okresie próby popełnił podobne przestępstwo umyślne, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności;
- skazany w okresie próby rażąco narusza porządek prawny.

*podstawa prawna art. 152 k.k.w.; art. 69-75 k.k.

Komentarz oraz orzecznictwo:

Sąd korzystając z tego przepisu „ (...) nie może weryfikować ocen, które doprowadziły do prawomocnego orzeczenia bezwzględnej kary pozbawienia wolności. Przedmiotem oceny sądu orzekającego na tej podstawie może być jedynie to, co zdarzyło się po wydaniu wyroku, szczególnie w okresie odroczenia wykonania kary (...).” (Komentarz do Kodeksu Karnego Wykonawczego, Z. Hołda, K. Postulski)

Kiedy sąd może odwołać odroczenie wykonania kary?

Sąd może odwołać odroczenie wykonania kary w razie:

- ustania przyczyny, dla której zostało udzielone,
- skazany nie korzysta z odroczenia w celu, w jakim zostało udzielone,
- rażąco narusza porządek prawny

*podstawa prawna Art. 156. k.k.w.

Wzór wniosku o odroczenie wykonania kary: Załącznik nr 2 zamieszczony na końcu poradnika.

Wzór wniosku o warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności w postępowaniu wykonawczym: Załącznik nr 3 zamieszczony na końcu poradnika.

Treść niniejszej ulotki ma jedynie charakter informacyjny
i nie stanowi porady prawnej.

Ulotka została przygotowana w ramach programu „Opieka zdrowotna w polskich więzieniach – dążenie do zgodności ze standardami praw człowieka” finansowanego ze środków OPEN SOCIETY INSTITUTE, Human Rights and Governance Grants Program.

Załącznik nr 1
imię, nazwisko
adres zamieszkania

Miejscowość, dnia .....

Sąd Okręgowy w ....
Wydział ... Penitencjarny

Sygn. akt .....

Wniosek o przerwę w wykonaniu kary pozbawienia wolności

Wnoszę o przerwę w wykonaniu kary w wymiarze..... (podać liczbę lat, miesięcy) pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu.....z dnia..... sygn. akt.....na okres..... miesięcy.

Uzasadnienie

W uzasadnieniu należy przedstawić okoliczności, które zdaniem skazanego/ej uzasadniają przerwę w wykonaniu kary pozbawienia wolności.

Do wniosku o przerwę w wykonaniu kary pozbawienia wolności należy dołączyć wszelkie zaświadczenia i dokumenty potwierdzające okoliczności, na które powołuje się skazany.

własnoręczny podpis

.....

załączniki:

- np. zaświadczenie o stanie zdrowia

opłata od wniosku wynosi 60 zł.

Załącznik nr 2

Miejscowość, dnia .....

imię, nazwisko

adres zamieszkania

Sąd Okręgowy w ....

Wydział ... Penitencjarny

Sygn. akt.....

Wniosek o odroczenie kary pozbawienia wolności

Wnoszę o odroczenie kary w wymiarze..... (podać liczbę lat, miesięcy) pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu.....z dnia..... sygn. akt.....na okres..... miesięcy.

Uzasadnienie

W uzasadnieniu należy przedstawić okoliczności, które zdaniem skazanego/ej uzasadniają odroczenie kary pozbawienia wolności.

Do wniosku o odroczenie kary pozbawienia wolności należy dołączyć wszelkie zaświadczenia i dokumenty potwierdzające okoliczności, na które powołuje się skazany.

własnoręczny podpis

.....

załączniki:

- np. zaświadczenie o stanie zdrowia

opłata od wniosku wynosi 80 zł.

ściągnij wniosek nr 2

Załącznik nr 3

Miejscowość, dnia.....

imię, nazwisko

adres zamieszkania

Sąd Okręgowy w .....

Wydział ...Wykonawczy

sygn. akt .....

Wniosek o warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności w postępowaniu wykonawczym

Na zasadzie art. 152 kkw wnoszę o warunkowe zawieszenie wykonania kary (podać wymiar karny) pozbawienia wolności, orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w ..... z dnia ..... sygn. akt. ....

Uzasadnienie

Wyrokiem Sądu Okręgowego w ..... z dnia ..... za czyn określony w art. .... kk skazany zostałem/am na karę ..... pozbawienia wolności.

Orzeczona kara nie przekracza dwóch lat pozbawienia wolności. Ponadto odroczenie wykonania kary trwało łącznie co najmniej jeden rok (postanowienie Sądu z dnia .....).

W dalszej części uzasadnienia należy przedstawić okoliczności, które zdaniem skazanego/ej uzasadniają warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności, a które zaistniały po wydaniu wyroku.

Do wniosku o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności należy dołączyć wszelkie zaświadczenia i dokumenty potwierdzające okoliczności, na które powołuje się skazany.

własnoręczny podpis

.....